

عنوان مقاله:

سیر تاریخی نهضت فلسفی در اسلام

محل انتشار:

فصلنامه فقه و اصول، دوره 5، شماره 1 (سال: 1351)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسنده:

محمود فاضل - نامشخص

خلاصه مقاله:

(این چکیده با نظر کارشناس است) تعلیمات صریح و روشن اسلام، دسترسی مردم بمنبع وحی، اقتدار کلی پیامبر، شور و شوق مسلمین در انتشار اسلام، و انحصار جامعه اسلامی بعنصر عرب همه اینها از عواملی بود که نمیکذاشت اختلاف نظری در اعتقادات بوجود آید، و اگر هم در موردی مشکلی پیش می آمد صاحب شریعت باسانی آنرا حل می نمود، بعلاوه که کلیه نظریات آنحضرت متبع و اوامرش لازم الاجراء بود، و کسی را حق نافرمانی نبوده است. اما همینکه پیشوای اسلام در گذشت، روح کنجکاو و پرسش و پژوهش بین مسلمانان بیدار شد، ثمر فهم حقایق قرآن، دقت بیشتری مبذول داشتند، و برخورد فکری آنان با ملتهای مختلف موجب ظهور و بروز جنبش عقلی فوق العاده ای در اسلام گردید. در آغاز، این نهضتها بصورت مدارس کلامی در اواخر قرن اول و اوائل قرن دوم هجری جلوه کرد، و مشهورترین مدرسه ای که در حوزه اسلامی براهین و ادله عقلی را در عقائد دینی وارد ساخت، قدریه-پیروان «غیلان دمشقی» مقتول در نیمه اول قرن دوم هجری و «معبد جهنی» مقتول بسال ۵۸۰هـ، و جبریه-پیروان «جهم بن صفوان» مقتول بسال ۱۲۸هـ و جعدبن درهم مقتول بسال ۱۲۶هـ بوده اند. هر دو دسته در اصول آراء خود، راه افراط را پیش گرفتند، بدین معنی که قدریه بکلی قدرت الهی را نفی کردند، چنانچه بغدادی و شهرستانی و اسفراینی و ابن حزم (۲) از جهنی روایت کنند که گفت: تقدیری در کار نیست بلکه اعمال را آدمی با اختیار خود بجای می آورد و قضاء الهی هیچگونه دخالتی در آن ندارد.

کلمات کلیدی:

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1756867>

